

رئیس محترم موسسه تحقیقات / پژوهشکده / مرکز تحقیقات ملی

رئیس محترم مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

رئیس محترم مجتمع / مرکز آموزش

موضوع: پاسخ به سئوالات مرتبط با تجاری سازی تحقیقات

سلام علیکم

احتراماً؛ با عنایت به طرح برخی سئوالات و ابهامات توسط بعضی واحدها در خصوص فرآیند تجاری سازی تحقیقات، موارد زیر را

که پیش از این طی نامه ها و بخشنامه های مختلف معکس شده، مجدداً جهت امر به بهره برداری تقدیم می دارد :

الف : در رابطه با آینده پژوهی، مطالعه بازار و ایده پردازی برای انجام تحقیقات فناوری بنیان :

- ۱- برنامه ریزی و اتخاذ تدابیر مناسب به منظور افزایش درصد طرح ها و پروژه های تحقیقاتی فناوری بنیان نسبت به کل طرح ها و پروژه های تحقیقاتی و انطباق دقیق و کامل تحقیقات با نیازهای واقعی و در اولویت صاحبان صنایع و بهره برداران از جمله اهداف سازمان در زمینه موضوع است (بند یک بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری سازی تحقیقات).
- ۲- اختصاص بخشی از فعالیت های همکاران محترم گروه های اقتصادی و اجتماعی، به مطالعات آینده پژوهی و نیازسنجی، بررسی های امکان سنجی، مطالعه بازار، ارزیابی اقتصادی فناوری ها و دانش های فنی مورد تاکید قرار گرفته است (نامه شماره ۴۳۱۸۹/۲۲۱ مورخ ۹۱/۰۷/۲۶ معاون محترم تحقیقاتی سازمان، با عنوان استفاده از توان علمی همکاران گروه اقتصادی و اجتماعی).
- ۳- با هدف ایجاد و توسعه ارتباط با صنایع بخش، قرار دادن بخشی تحت عنوان "نیازسنجی صنایع مرتبط" در وبگاه کلیه واحدهای تابعه و وابسته و تلاش در جهت رفع نیازهای فناورانه آنها توصیه شده است (نامه شماره ۴۶۸۳۷/۲۰۰ مورخ ۹۱/۰۸/۱۵ با عنوان ارتباط موثر با صنعت بخش).

ب : در رابطه با حفظ حقوق مالکیت فکری فناوری ها و ایجاد انگیزه در محققان برای انجام تحقیقات فناوری بنیان:

- ۱- به دلیل ضرورت حفظ و صیانت از حقوق مالکیت فکری، لازم است تمامی فناوری های حاصل از طرح ها و پروژه های تحقیقاتی خاتمه یافته، بر اساس ضوابط جاری کشور به ثبت برسند. در صورت وجود برخی اشکالات احتمالی در برگه های ثبت اختراع قبلی، لازم است مراتب در اسرع وقت اصلاح گردد (بند چهارم بخشنامه شماره ۹۵۵۱/۲۲۴ مورخ ۸۹/۰۲/۱۵ با عنوان اولین بخشنامه تجاری سازی تحقیقات).
- ۲- در مورد فناوری ها و دانش های فنی غیر قابل ثبت (بر اساس ضوابط جاری مرتبط با حفظ حقوق مالکیت فکری در کشور، مانند قانون ثبت اختراعات، طرح های صنعتی و علائم تجاری، مصوب ۸۶/۱۱/۳ مجلس شورای اسلامی، قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه ای مصوب مجلس شورای اسلامی ۱۳۷۹ و قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و یا فناوری هایی که بنا به تشخیص بالاترین مقام مسئول، ثبت آنها به صلاح نباشد، رعایت اصول طبقه بندی اسناد و مدارک ضروری است (بند دو بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری سازی تحقیقات).
- ۳- تشویق و ارتقاء انگیزه محققانی که طرح ها و پروژه های تحقیقاتی آنها منتج به فناوری و دانش فنی شده، در صورتی که تاریخ دفاع آنها، قبل از مورخ (۹۰/۱۲/۲۴)، یعنی تاریخ ابلاغ شیوه نامه مالکیت فکری در سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (مصوب بیست و پنجمین جلسه هیات امناء سازمان مورخ ۹۰/۱۲/۲۳، موضوع نامه شماره ۲۷۶۷۳/۲۲۴ مورخ ۹۱/۰۵/۱۴) باشد، بر اساس بند ۲ و ۵ بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ رئیس محترم سازمان صورت می پذیرد. تشویق و ارتقاء انگیزه محققان طرح های و پروژه های تحقیقاتی فناوری بنیان که تاریخ دفاع یا شروع آنها بعد از تاریخ مذکور می باشد، بر اساس شیوه نامه مزبور صورت می پذیرد (نامه شماره ۴۰۷۹۰/۲۲۱ مورخ ۹۱/۰۷/۱۶ با عنوان حفظ حقوق مالکیت فکری فناوری ها و دانش های فنی منتج از طرح ها/پروژه های تحقیقاتی).
- ۴- به هنگام عقد تفاهم نامه یا قرارداد در مواردی که انجام تحقیق یا ارائه خدمات علمی و فنی، با همکاری مشترک و یا به سفارش بخش های اجرایی وزارت متبوع و یا سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی خارج از وزارت، اعم از دولتی یا غیر دولتی، صورت می پذیرد،

تعیین حقوق مالکیت فکری هر یک از طرفین و سهم هر یک از آنها از مزایای مادی و معنوی ناشی از تفاهم نامه یا قرارداد انتقال فناوری، انتشار آثار علمی حاصله و ... بر اساس میزان مشارکت آنها در انجام فعالیت علمی، تامین اعتبارات، امکانات و تجهیزات لازم بسیار ضروری است (نامه شماره ۲۱۲۶۱/۲۲۴ مورخ ۸۹/۰۳/۲۹ با عنوان بخشنامه حفظ حقوق مالکیت فکری).

۵- در مورد سهم مادی مالکیت فکری فناوری‌ها و دانش‌های فنی که در قالب اشتراک مساعی بین دو یا چند مؤسسه، پژوهشگر، مرکز و مجتمع انجام می‌شوند (چه در قالب پروژه‌های تحقیقاتی و چه غیر از آن)، بر اساس بند ۲ بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ معاون محترم وزیر و رئیس سازمان، عقد قرارداد جهت تعیین سهم هر یک از عوامل ذیربط از حقوق مالکیت فکری نتیجه حاصله، پیش از شروع فعالیت علمی، ضروری است. در مورد فناوری‌ها و دانش‌های فنی حاصل از پژوهش‌های قبلی نیز راهکار پیشنهادی عقد قرارداد مزبور قبل از انعقاد قرارداد انتقال فناوری و دانش فنی، بر حسب میزان آورده یا مشارکت در انجام تحقیق یا تحقیقات منتج به فناوری مورد نظر است. بدیهی است در صورت بروز هرگونه ابهام و یا اختلاف در این خصوص، دفتر تجاری‌سازی و انتقال فناوری سازمان آماده بررسی و رسیدگی است (نامه شماره ۶۰۹۳۸/۲۲۱ مورخ ۹۰/۱۰/۱۹ با عنوان نحوه حفظ حقوق مالکیت فکری واحدهای تابعه و وابسته).

ج: در رابطه با ارزیابی، توسعه و بازاریابی فناوری‌ها:

۱- ارزیابی اقتصادی فناوری بر اساس شیوه‌نامه ارزیابی اقتصادی فناوری، ابلاغی طی نامه شماره ۴۳۷۱۳/۲۲۴ مورخ ۹۱/۰۷/۲۹ صورت می‌پذیرد.

۲- با توجه به اینکه قریب به اتفاق فناوری‌های حاصل از طرح‌ها و پروژه‌های تحقیقاتی انجام شده طی سالیان گذشته، برای انتقال به صاحبان صنایع و سرمایه، نیازمند ارزیابی از جهات مختلف از جمله ارزیابی‌های فنی (قابلیت تبدیل به محصول تولید انبوه)، اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی و ... و نیز مطالعه بازار می‌باشند، برنامه‌ریزی و اتخاذ تدابیر مناسب برای ایجاد پایلوت، به منظور ارزیابی و توسعه آنها، از طرق زیر ضروری است (بند سه بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری‌سازی تحقیقات):

- برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی مرتبط با موضوع چگونگی تولید، ارزیابی، توسعه، ارزش‌گذاری و انتقال فناوری‌ها و دانش‌های فنی.

- حمایت از شکل‌گیری شرکت‌ها و تعاونی‌های دانش‌بنیان بر اساس ضوابط جاری کشور و ارزیابی و توسعه فناوری‌های مذکور از طریق آنها.

- رعایت دقیق مفاد بخشنامه شرکت دانش‌بنیان به شماره ۷۲۶۶۴/۲۲۴ مورخ ۸۹/۱۱/۰۴ جهت ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان توسط کارمندان محترم دولت.

- ایجاد مراکز رشد با ساختار خوشه‌های فناوری تخصصی (نامه شماره ۵۸۶۵۱/۲۲۱ مورخ ۹۰/۱۰/۱۰ با موضوع ارسال تفاهم‌نامه تاسیس شبکه مراکز رشد کشاورزی و منابع طبیعی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با ساختار خوشه‌های فناوری تخصصی).

- استفاده از ظرفیت نهادهای دولتی دخیل در امر توسعه فناوری، از جمله معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، ستادهای توسعه فناوری‌های راهبردی، کانون‌های هماهنگی دانش و صنعت و ...

- ایجاد ارتباط با واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر، به منظور موصوف.

۳- ارزش‌گذاری فناوری‌ها بر اساس دستورالعمل موضوع تبصره یک ماده ۴۴ آیین‌نامه مالی و معاملاتی در خصوص نحوه واگذاری موقت یا دائم (فروش) حق بهره‌برداری از فناوری و دانش فنی متعلق به سازمان (مصوب هفدهمین جلسه هیات امانت سازمان مورخ ۹۰/۰۷/۰۷) و با استفاده از شیوه‌نامه ارزش‌گذاری فناوری (ابلاغی طی نامه شماره ۳۸۷۷۴/۲۲۴ مورخ ۹۰/۰۷/۰۳) صورت می‌پذیرد.

۴- راهکارهای پیشنهادی جهت بازاریابی فناوری‌ها و دانش‌های فنی ناشی از انجام پروژه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در سطح صاحبان صنایع و سرمایه عبارتند از: (بند پنج بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری‌سازی تحقیقات).

- شرکت فعال در فن‌بازارهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی فیزیکی و مجازی.

- معرفی فناوری‌ها و دانش‌های فنی از طریق سایت مؤسسات، پژوهشگرها، مراکز و مجتمع‌ها.

- استفاده از خبرنامه‌های الکترونیکی، کاتالوگ و بروشورهای مناسب.

- استفاده از روزنامه‌های کثیرالانتشار و محلی

شماره: ۵۲۶۴۵/۲۲۴

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۹/۱۴

پیوست ندارد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج فناوری

- در مورد بازاریابی فناوری‌ها و دانش‌های فنی، توجه به مفاد ماده ۳ "دستورالعمل موضوع تبصره یک ماده ۴۴ آئین‌نامه مالی و معاملاتی در خصوص نحوه واگذاری موقت یا دائم (فروش) حق بهره‌برداری از فناوری و دانش فنی متعلق به سازمان" مبنی بر اینکه "واگذاری حق بهره‌برداری از فناوری و دانش فنی متعلق به سازمان بر اساس مفاد مواد ۴۲ الی ۴۸ آئین‌نامه صورت می‌پذیرد" ضروری است.

- بسط و توسعه ارتباط با صاحبان صنایع، جهت آشنا نمودن آنها با توانمندی‌های سازمان و دریافت نیازهای فناورانه آنها با مذاقه بر توانمندی‌ها و پتانسیل‌های کلیه واحدهای تابعه و وابسته (نامه شماره ۴۶۸۳۷/۲۰۰ مورخ ۹۱/۰۸/۱۵ با عنوان ارتباط موثر با صنعت بخش).

- ارائه و معرفی فناوری‌ها و دانش‌های فنی کلیه واحدهای تابعه و وابسته به صاحبان صنایع (نامه شماره ۴۶۸۳۷/۲۰۰ مورخ ۹۱/۰۸/۱۵ با عنوان ارتباط موثر با صنعت بخش).

د: در رابطه با انتقال فناوری‌ها:

۱- اتخاذ تدابیر مناسب برای انتقال فناوری‌ها و دانش‌های فنی در بند پنج بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری‌سازی تحقیقات، مورد تأکید قرار گرفته است.

۲- در انتقال فناوری‌ها، دقت نظر بر مواد ۳ و ۴ دستورالعمل موضوع تبصره یک ماده ۴۴ آئین‌نامه مالی و معاملاتی در خصوص نحوه واگذاری موقت یا دائم (فروش) حق بهره‌برداری از فناوری و دانش فنی متعلق به سازمان (بند پنج بخشنامه شماره ۴۷۹۱۰/۲۰۰ مورخ ۹۰/۰۸/۱۴ با عنوان دومین بخشنامه تجاری‌سازی تحقیقات) ضروری است.

مجید ولدان
مدیرکل دفتر تجاری سازی و انتقال فناوری